

Ontmoeting met de auteur



Het ogenblik is daar: je vertaling ligt in de winkel! Na maandenlange intensieve omgang met alle personages (die je inmiddels intiemer lijkt te kennen dan je eigen vrienden), een interessante mailwisseling met auteur en persklaarmaker over allerlei details en een laatste kritische lezing van de drukproeven, ligt daar dan eindelijk een boek.

En nu komt de auteur naar Nederland om het boek te promoten, interviews aan de Nederlandse pers te geven – en met jou te eten, want als een schrijver een paar dagen in ons land is, organiseert de uitgever vaak een gezamenlijk etentje. Oké, denk je even, wij kennen elkaar al zó goed, wij zijn samen de ouders van het Nederlandse boek, dus dat wordt een weerzien van oude vrienden. Leuk! Totdat je bedenkt dat de schrijver natuurlijk niet al die maanden met jónú bezig is geweest. Die kent jou helemaal niet, en jij hem of haar eigenlijk evenmin. De onzekerheid slaat toe. Hoe maak je de auteur duidelijk dat het geesteskindje bij jou in goede handen was? Dat je begrijpt hoe het in elkaar zit, waar het gevoelig voor is, waar het behoefte aan heeft? Dat je snapt hoe het denkt en praat, welke woordjes het wel of juist niet kent?

Onzekerheid

Een eerste indruk is onuitwisbaar. De auteur moet niet meteen denken: wat erg – hoe kan zo'n middelbare Nederlandse iets begrijpen van mijn twintigjarige mannelijke Amerikaanse hoofdpersoon? Je speelt even met de gedachte iets aan te trekken waarin je wat minder middelbaar en Nederlands lijkt. Maar daarmee zou je de verdenking op je kunnen laden dat je vlot wilt doen en dat je vertaling dus ook wel iets geforceerds zal hebben.

Je besluit dus gewoon als jezelf te gaan. In het gesprek zal wel blijken dat je tegen je taak opgewassen was. En als de auteur dan niet overtuigd is – nou ja, het kwaad is geschied, volgende keer beter.

Wat dat betreft heeft een componist het toch makkelijker. Als die een stuk heeft gecomponeerd en de wereld in gestuurd, zijn in ieder land meerdere uitvoeringen mogelijk, en er kunnen meerdere versies op cd verschijnen. Valt een bepaalde uitvoering tegen, dan hoeft dat niet te betekenen dat

een heel land een negatieve indruk van het stuk krijgt. Maar van een boek verschijnt doorgaans maar één vertaling. Die bepaalt het beeld van het werk in het betreffende land.

Pijnlijk



Het zweet breekt je uit als je terugdenkt aan een paar rampzalige auteursdiners uit het verleden. Dat etentje met de pijnlijk verlegen schrijver van die ene magistrale roman, die ondanks de steeds krampachtiger pogingen van de redacteur en jouzelf drie kwartier zwijgend tegenover je heeft gezeten – de wetenschap dat het de voltallige Nederlandse pers ook de grootste moeite heeft gekost een woord uit hem te krijgen, was nauwelijks een troost. Of dat groepsdiner met de gevierde schrijfster die je slechts een slap handje en een koel knikje gunde alvorens zich om te draaien, op zoek naar een gesprekspartner die haar aandacht meer waard was dan zo'n vertalertje. O, als deze auteur nou maar een beetje gezellig en geïnteresseerd is...

Zo kan het ook

Aldus piekerend loop je het restaurant in waar je met je redacteur en de auteur hebt afgesproken. Gelukkig komt je redacteur ook, die ken je tenminste, die kan het gesprek een beetje oliën. Je wordt naar het gereserveerde tafeltje gebracht. Wat je wilt drinken? Water natuurlijk, je wilt helder zijn, en bovendien is je auteur misschien wel geheelonhouder.

Even later komt de redacteur binnen, gevolgd door een onbekende. Dat moet de auteur zijn. Je wordt aan elkaar voorgesteld en iedereen gaat zitten. 'So...' Er valt een stilte. O jee. Maar dan begint iedereen tegelijk te praten. Heb je veel interviews? Met welke bladen? Wanneer ben je aangekomen? Vond je het boek leuk om te vertalen? Waar had je moeite mee? Had je affiniteit met de hoofdpersoon?

Boekvertalers

Over het vak, de vertaler, de wereld en het boek

<http://www.boekvertalers.nl>



De kaart wordt gebracht. We bestellen. Het gesprek gaat inmiddels over heel andere dingen dan het boek, want iedereen blijkt een privéleven en leeservaringen te hebben. We drinken een glas wijn en eten met smaak. Er ontspint zich een geanimeerde discussie tussen de ouders van het Nederlandse boek en de redacteur die de oom van dat boek is. Er valt een last van je af. Weerzien van oude vrienden? Nee – familie! Zo kan het dus ook.